

SIGMOND ISTVÁN

Elnémult lovak, beszédes csillagok

Nem akartam varázsolni. Nem mintha terhemre lett volna a varázslás, hiszen unalmamban levarázsoztam néha egy-egy csillagot az égről, de mindig az ocsmányabbak közül választottam a megtűrték egyikét, amelynek tompább volt a fénye és rojtosabb a palástja. Az ég peremére szorult, kiközösített csillagokról azt jegyezte fel a krónika, hogy tulajdonképpen nem is léteznek, csak az elfajzott elmék képzelete szülte őket, s ha valaki mégis látni véli, hogy a káprázatos csillagmiriád alagsorában ott senyvednek ezek a varangy-ronda, ribanc-köntösbe öltözött, hullamerev szemetek, ez semmiképpen sem bizonyítja a létüket, hiszen az égboltozat oly közel van a szentekhez, hogy ebből a közegből már a kezdetek kezdete előtt elkotródtak a férgék, azt a bolygót viszont, amit terraként tartottak számon, joggal lehet a férgék paradicsomának nevezni, a galaxis-anya ugyanis idegyűjtötte az összes hasonszőrűeket, a csúszómászókat, a politikusokat és az embert.

Ezekkel az úgymond nem létező csillagokkal hosszasan el lehetett beszélgetni az életnek nevezett aberrációról, szidtuk Einsteint s a többi zabolátlan gyermeki elmét, akik nem átallottak a végtelenben gondolkodni, s még feltételezni sem tudták, hogy már nincsenek élő csillagok, mindegyikük régóta halott; hogy én szót értettem velük, az semmit sem jelent, ehhez csak hinni kell a halottak abbeli képességében, hogy álmodni tudnak, ahogy én is álmodok, hiszen én magam is már réges-rég halott vagyok. S ha valakinek a kezébe kerülnek ezek a sorok, s az a tévhit zavarná meg az agyát, hogy ő maga életben maradt, hiszen olvas és újjbegeyivel kitapintja ezt a papírlapot, előbb-utóbb rádöbben a valóságra, mármint hogy mindegyikünk a saját álmában éli az életnek nevezett pillanatot: életet álmodunk magunknak, merthogy nem született olyan élőlény soha, aki túlszárnyalta volna a halottakban buzgólkodó gyarlóságot. Nem mintha ezzel mondtam volna valami újdonságot, mindezeket jól tudjuk mindannyian, csak egyikünk sem beszél róla szívesen, mert az álarcot levetettük az arcunkról, s az agyunkon viseljük, aztán hogy ebből mi lesz, bálványimádás. Egy az Isten, vagy Szókratész bürokkelhellyel együtt, olyan mindegy, mármint hogy nektek mindegy, akik olvassátok ezeket a sorokat, s közben szemfedőtök málladozó rostjain átáramlik a talajvíz, ha talajvíz létezik egyáltalán, s nem sorolható őkelme is a fantázia csordogáló bizonytalanságai közé.

Mindezeket azért kellett elmondanom, hogy ellen tudjak mondani önmagamnak, amikor élőnek vélem ezt a gyermeket. Nem tudom, hogy hívják, hogyan került a közelembe, melyik égitestről álmodta ide magát, de szemében ott látszik az örökkévalóság. Nem látszik, rosszul mondom, inkább láttatja magát, nem fennhéjázón, nem dölyfösen, a gógról még hallani sem hallott soha, de oly állhatatosan ragyog szemében az áhítat, ahogy csak az élők tudják imádni a holtakat, Istent is idesorolom persze, akit kitalált magának az ember, a lelkében őrizte egy ideig,

aztán magával hurcolta a föld alá. Nem mintha szüksége lett volna rá odalent, a holtak lelkéből kivesznek az imák, a gondolat is felemészti önmagát, a szó pedig, a szó megmarad ugyan, de betűkre foszlik, s hogy nem vész el végleg a semmiben, a rögöknek köszönhető, amelyek csökönyösen hisznek az újrateremtésben, így a rögök mindegyike magához ölelt egy-egy betűt, s ha porrá válik minden, a por-szemek fogják tovább őrizni a betűk rajzát, halleluja! – mondaná Einstein, gyermeteg lélek, elvakult szellem, nem látja, bizony nem látja, hogy bürökkehelyben születünk, ebben volt a nyoszolyánk s valamikori életünk.

– Varázsolj nekem valamit.

Nem akartam varázsolni, de attól féltem, hogy tagadó válasz esetén elhamvasztom szeméből a ragyogást, amely, mi tagadás, felsejditett bennem valamit, nem érzést, nem gondolatot, valamilyen megfogalmazhatatlan bizsergést, amely nem az agyból, nem a lélekből, még csak a végtagokból sem fakadt, talán a zsigerek egyikének a jelzése lehet, egy szikra, amelyből fellobbanhat egy majdani gondolat; lehet, hogy tévedek, hiszen csak feltételezés, semmi más, mármint hogy az a bizonyos gondolat esetleg újraértékeli a hajdani léttel kapcsolatos, eddigelé sziklaszárd tézisek egyikét, a halálból fakadó életet, vagy az életből fakadó halált.

– Mit varázsoljak neked? – kérdeztem kedvesen, huncutul, hogy kedvére tegyek.

– Mindent – válaszolt. – A Mindent.

Dobostortával kezdtem, természetesen. Égő gyertyákat is varázoltam a tetejére, csakhogy a lángocskák nem pislácoltak, színesek voltak ugyan, de mintha egy fényképről kerültek volna a konyhaasztal közepére. A gyermek szeméből a csillogás tovább ontotta a fényt, de sápatag arcán helyet kapott a megrökönyödés. „Niagara – mondtam –, idenézz!” S ott volt a két részre osztott, hatalmas zuhatag, intettem a gyermeknek, hogy tenyerével tapassza be a fülét, mert a hangok orkánja beledübörög a fülekbe, s a hártypapír vastagságú dobhártyát átfúrhatják a zajok, csakhogy, hát, igen, a zuhatag zuhatag volt ugyan, de belemerevedett a tájba, hangokat sem hallatott, csak volt, mert lennie kellett, ha már idevarázoltam a konyhakredenc tetejére. A gyermek szeme fényes volt ugyan, de már nem csillogott, s mintha tartása is megváltozott volna, fejét leszegte, háta meggörnyedt, és lábával türelmetlenül dobantott a konyhapadlón. Erről eszembe jutott a ló. És máris ott állt a konyhaasztalon. Csikót varázoltam neki, aprócska mesebeli paripát, lángvörösén lobogó sörényének szikráznia kellett volna, de nem, lobogott az a sörény, és a szikrákat is fogva tartotta a halálba költözött örökkévalóság. Aztán nyerítést akartam varázsolni, de a ló néma maradt, a varázslat nem sikerült ugyan, de a gyermek nem tudhatott róla, nem hallhatta, hogy könyörgésre fogtam a dolgot, ám a ló hallgatott. Azzal vigasztaltam magam, hogy ilyen díszes tortát senki sem készíthetett volna, a zuhatag lélegzetelállítóbb volt, mint valamikor a valóságban, és ez a paripa néma ugyan, de mozdulatlan, de ha behunyod a szemed, gyorsabban száguld mint a képzelet, nyergében istenek ülnek, másokat nem túrnak meg, hiszen ugyanolyan finnyás, mint a rangkórságban szenvedő, fantázia szülte istenek.

– Tessék, itt van minden! – mondtam büszkén, kevélyen.

– Ez minden? Neked ez a Minden? – Szemében elhamvadt a ragyogás, nem sírt, a fájdalom hangtalanul ugyan, de ott jajongott az ajakán, a szép arcú gyermek rúttá változott, hadonászni kezdett, de közben meggondolhatta magát, karjai görcsösen kimerevedtek, eltorzult arcából áradt a gyűlölet. – Életet varázsolj nekem! Életet! – Nem kért, nem könyörgött, parancsolt, követelt.

Ki ez a gyermek? Miért akarja elrontani a mai álmomat? A semmibe akartam álmodni magam, ahol nincsenek történések, értelmét veszítette a kezdet és a vég, minden csak önmagáért van, s ezt a mindent is semminek nevezik, amely megnyugtatóbb, mint a valami valamiben.

– Életet nem tudok – mondtam –, az élet halott, halottabb, mint az eszme, a gondolat, vagy a csillagok.

– Én tudok – mondta a gyermek. – Tudok életet varázsolni, ha akarok.

– Akkor te vagy Isten – mondtam.

– Lehet, hogy az vagyok.

Intett, s a konyhaajtón belépett anyám, aki már száz éve halott. Ez majdnem olyan, mintha álmomban azt álmodtam volna, hogy álmodom.

– Mit csinálsz itt, fiam? – Hangjában szemrehányás volt, szemében fájdalom.

– Varázsoltam, anyám. Tortát, Niagarát, lovacskát.

– Nem méltó ez egy halotthoz, fiam.

– De hát a gyermek kérte – magyaráztam –, a csillogó szemű, aki Istennek adta ki magát.

– Milyen gyermek, fiam?

Körülnéztem, senki sem volt a konyhában, csak anyám és én. A gyermeknek nyoma veszett, torta sem volt az asztalon, a néma csikó belevetette magát a zuhagtagba, s a Niagarát elálmodta tőlem egy szemfülesebb halott.

– Mi lesz veled, fiam? – Anyám hangjában aggodalom volt, kezét simogatásra emelte, tenyerét végighúzta az arcomon, de az érintést nem érzékeltem.

– A hazug halottak zsúfolásig megtöltötték a temetőt, s ezek előbb-utóbb elvesznek a képzeletből is, nemcsak az emlékezetből.

Nem tudtam ellentmondani, nem is volt kinek, anyám eltűnt ebből az álmomban álmodott álomból, viszont egy újabb hang riasztott fel, egészen közletről érkezett, rekedtes volt és parancsoló:

– Töltsél már, bazmeg!

Ketten ültünk a kocsmában, a rekedt hangú feje visszahuppant a hamutartóba, az üres üvegek összekoccantak a rázkódástól, a sötét mögött egy álmatag nőszemély pislogott a félhomályban, de azért jól játszottak a szennyes, zsíros foltok a padlón, a falakon, én meg félkényökre támaszkodva azon gondolkoztam, hogy az a ló vajon miért nem nyerített egyetlenegyszer sem a konyhaasztalon?